

Dialog byl nahrán ve čtvrtek 11. listopadu a sobotu 12. listopadu 2011 dopoledne v domově s pečovatelskou službou, Tyršova 1359, Poděbrady.

MS: *Co pro vás znamenal rok 1989? Očekávala jste, že přijde takový předěl? Věřila jste, že systém, v němž člověk žije, zde není napořád, jak nám jeho představitelé říkali?*

VH: Rok 1989 byl koncem našeho rodinného trápení, které nám ten režim přinášel. Možná, že už o tom hovořil můj zeť dr. Bubeník nebo můj vnuk Honza. Takže stručně:

V padesátých letech min. stol. jsme žili v Kolíně, můj muž Pravoslav tam působil jako vedoucí finančního odboru ONV. Dostal se do sporu se svým nadřízeným, ledacos si řekli a můj manžel skončil v ostravských dolech. Slávek byl také členem KSČ, a to od doby sloučení se sociální demokracií po únoru 1948, byl tedy také vyloučen ze strany. Já jsem v té době pracovala v kolínské nemocnici jako úřednice, byla jsem referentkou pro civilní obranu a zvláštní úkoly. I já jsem dostala výpověď. Víím, že to bylo podle § 20, což znělo jako vlastizrada. Neexistovalo žádné odvolání, strana byla všemocná.

Po událostech roku 1968 dostal výpověď z práce můj zeť dr. Bubeník. Učil na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem a skončil jako mnoho jiných – dělal vozového skladníka u dráhy, taky pracoval v kotelně a se štěstím skončil jako technický úředník.

V roce 1969 přišli za mým manželem dva muži z ÚV KSČ. Ozámili mu, že ho rehabilitují a vrátí mu legitimaci KSČ. Slávek to odmítl: „Přijďte, až odejdou sovětská vojska z naší země.“

V roce 1971 emigroval můj syn Milan, nejdříve do Německa, pak do USA. Působil tam jako profesionální hráč a poté jako trenér.

Začátkem osmdesátých let jsem prožívala další těžké období svého života. V Ústí n. L., v TJ Spartak mi zakázali vykonávat trenérskou činnost. Nejdříve mne obvinili, že se nepřiměřeně obohacuji tenisem. Ve svém životě jsem více jak 40 let pracovala s mládeží a spolupracovala jsem na sportovní přípravě několika vynikajících dospělých hráčů. Vždy jsem měla řádnou pracovní smlouvu a vždy mne někdo v práci kontroloval. Moji protivníci na mne učinili udání u policie, ale ta věc odložila. Řadu let jsem byla vedoucí trenérkou tenisového střediska mládeže v Severočeském kraji, tak nějak se to jmenovalo. Např. jsem pracovala s reprezentanty Jirkou Hřebcem nebo Ivou Budařovou, ale bylo jich více. Píše o tom můj životopisec a dlouholetý spolupracovník, manžel mé dcery, dr. Josef Bubeník, ve zvláštním textu, který můžete získat. Pochopila jsem ten útok na svoji osobu jako velkou zlomyslnost a z vůli tehdejšího režimu, za níž stáli trenéři ústeckého oddílu, kteří takové úspěchy jako já neměli. A byla jsem snadnou obětí, protože můj syn emigroval do USA, můj manžel odmítl stranickou rehabilitaci, můj zeť byl také vyloučen z KSČ a přišel o práci na vysoké škole.

Takže nevím, jestli jsem očekávala nějaký předěl, ale měla jsem toho režimu plné zuby, protože nespravedlivě ubližoval mně a také mnoha dalším lidem. Musím ale podotknout, že jsem se nakonec dovolala spravedlnosti. V rodině jsme sepsali stížnost na ÚV ČSTV a ten můj „dištanc“ z trenérské práce zrušil. Říkám vám to stručně, bylo tam ještě několik „zákrut“ a zajímavých detailů. Kdo chce, může si o tom přečíst u mého zetě. Já už si všechno ani přesně nepamatuji, dcera a zeť mi musejí napovídat. Možná, že jsem vám neodpověděla na vaši otázku úplně, ale zato od srdce.

MS: *Zkrátka, když se ledy pohnuly, mohla jste se vrátit tam, odkud jste vyšla.*

VH: Už to nebylo „ono“. Naše rodina se z mnoha důvodů odstěhovala k Mariánským Lázním. I tam ze

mne měli možná trenéři v místním tenisovém oddílu strach, cítili asi silnou konkurenci a začalo jít o peníze. Působila jsem pak v TJ Lokomotiva, na jejichž dvorcích jsem se svými spolupracovníky dělala tenisové školy pro děti a mládež. Působili jsme i v německém Eisenachu, Němci jezdili zase za námi do Čech. Tenisové školy jsme s mojí dcerou Jitkou a zetěm Josefem dělali více jak 40 let. Po roce 1989 se u nás začalo prosazovat tržní hospodářství, nevládla už KSČ, ale stále více začaly vládnout peníze. Ze společenského pohybu jsem ale měla převážně radost, protože mým vnukům umožnil studovat v zahraničí, můj syn mohl jezdit z USA domů. A představte si – v roce 1990, to jsme my Bubeníci i Holečkovi žili v Rájově u Mariánských Lázní, nás navštívil ústecký spisovatel a novinář Jan Votruba. Jeho syn byl odchovancem našich tenisových škol a také jsem mu občas věnovala osobní péči, protože byl učenlivý. Pan Votruba nám přinesl svůj text nazvaný DYNASTIE, jak přežít strach. V něm píše m.j.: *„Jejich rodina čelila normalizaci aktivně. Smyslem pro humor, rodovou soudržností ve smyslu vzájemné pomoci, důvěry a kamarádství rodičů, dětí i prarodičů sportovního ducha. Normalizaci režimu se bránili normalitou rodiny ve jménu obyčejné poctivosti a pravdy, ctostí věru starých, byť tehdy nemoderních. Nenechat se ponižovat, nenechat na sobě štípat dříví, říci si své. Holečkovi a Bubeníkovi žili tehdy jaksí archaicky, jako by nemoderně, jenže oni nevyznávali ani matriarchát, ani patriarchát, ale docela obyčejnou morálku. Dohodu. Demokracii.“* Ta slova si pochopitelně nepamatuji, tu událost ano. Můj životopisec Josef vede něco jako archiv mé činnosti a spisovatel pan Votruba napsal také životopis naší hokejové legendy, Ivana Hlinky. A mladý Votruba nese dál moji štafetu jako tenisový trenér. Takových mám po světě více jak prstů na rukách. Některé z nich byste mohl potkat poslední srpnovou sobotu t. r. na duchcovských tenisových dvorcích. Hraje se tam turnaj pamětníků starých, zlatých časů duchcovského tenisu. Mnoho z nich prošlo mýma rukama. A já jsem každoročně zvána jako čestný host. Takže uzavřeme vaši otázku – ledy se pohnuly, ale návrat se nekonal ve smyslu slov: Nevstoupíš dvakrát do stejné řeky.

MS: *Měla jste pohnutý život, můžete, prosím vás, ještě říci několik zlomových okamžiků z komunistického režimu?*

VH: Ty už jsem vyjmenovala. Ale ještě jednou velmi stručně: A řeknu jak záporné, tak i kladné momenty, aby byl pořádek. Osudová doba nastala hned v mém dětství. Můj starší bratr Franta hrál tenis a s ním jsem se dostala k tenisu i já. Opět odkazují na svůj životopis od dr. Bubeníka. Ve svých šestnácti letech jsem již hrála za závodní družstvo Poděbrad. Vrchol mé sportovní kariéry byl paradoxně na začátku padesátých let, byla jsem nějakou dobu ženskou tenisovou jedničkou a v roce 1952 jsem porazila Polku Jadwigu Jedrzejowskou, finalistku Wimbledonu, což je vlastně neoficiální mistrovství světa. Patřila jsem tedy asi do světové špičky, ale náš režim nám tenkrát umožnil jen omezené sportovní styky. To byl důležitý okamžik mého života, dá se říci zlomový. O našich rodinných trampotách v padesátých letech jsem již mluvila. Jejich důsledkem bylo i to, že jsem nenašla žádnou jinou práci než dělnickou. Počítala jsem v pekárně i v nočních směnách rohlíky, v jedné kolínské fabrice jsem stáčela olej a další mazadla. Byla to těžká práce i pro chlapy, kteří se nám vysmívali, když jsme těžké plechovky tahaly ručním vozíkem. Velmi mne to tenkrát nazlobilo, šly jsme na závodní výbor ROH s žádostí, ať nám práci ulehčí. Dostaly jsme pak elektrickou „ještěrku“. Dělala jsem i jiné práce, které mne omezovaly ve sportovní přípravě. Protože jsem i za této situace dobře hrála, někdo se za mne přimluvil a mého případu se ujal tehdejší ministr zdravotnictví za stranu lidovou Josef Plojhar. Můj trest podle § 20 mi byl smazán a já jsem mohla zase hrát volněji. Působila jsem v pražské Spartě a pak v Rudé hvězdě, to byl sportovní klub ministerstva vnitra. Tam jsem byla hrající trenérkou. Šťastná léta jsem prožívala jako vedoucí krajské tenisové základny v severních Čechách. V té době jsem jezdila na motorce po kraji, navštěvovala tenisové oddíly a dohlížela na účinnou sportovní přípravu dětí. To byla má nejplodnější trenérská léta.

O tom jak mi zakázali v Ústí n. Labem trenérskou činnost, jsem už mluvila. To bylo veliké zklamání a silný stres. Moc ráda vzpomínám na dobu v Teplicích, kdy jsem učila hrát tenis také svého syna Milana. Ten se postupně stal mistrem republiky a státním reprezentantem. Emigroval z donucení,

když mu bylo naznačeno, že za svoji „nevymáchanou pusou“ bude zbaven reprezentace. Tenkrát to zdravotně poznamenalo mne i mého muže Slávka. Báli jsme se, že už svého syna neuvidíme. Ten režim tenkrát vypadal podle hesla „se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak“. Byla jsem tenkrát plná beznaděje, ale žili jsme ve svorné rodině, jak to píše pan Votruba, a snažili jsme se nenechat si nic líbit.

MS: *Nyní se dostáváme k roku 1989 ...*

VH: Zlomovým okamžikem byl i rok 1989. Můj vnuk studoval v té době velmi úspěšně ve 3. ročníku dětskou medicínu na UK v Praze. 17. listopadu se zúčastnil studentské demonstrace a na Národní třídě ho od nářezu pendrekou zachránil batoh, kterým si kryl hlavu a záda. Jeho kolega Hruškovič ze Slovenska ale něco schytl a Honza ho odvedl s otřesem mozku do nemocnice. Když jsem o tom slyšela v televizi, bála jsem se, nebyla jsem si jistá, jak to všechno dopadne. Později jsem byla na Honzu hrdá, když se stal poslancem FS a zúčastnil se jako nejmladší volby prezidenta Havla.

Radostným zlomem mého života byl i návrat do mých rodných Poděbrad. Stěhovala jsem se se svojí rodinou vícekrát, než mám prstů na ruce. Tady mne přivítali jako slavnou rodačku. Žije zde ještě dost lidí, kteří si pamatují mé tenisové začátky. Např. s otcem dnešního pana starosty Langra jsem kdysi hrála v jednom družstvu. Prožívám zde velmi příjemné stáří v blízkosti své dcery a jejího muže.

... Komunistický režim ...

MS: *Rád bych se zeptal, zdali jste považovala komunistický režim za zločin? Uvedla jste, že mnohé vám bylo zakázáno a poškodilo ve vašem profesním životě a nejen vás.*

VH: Už jsem vás zase předběhla a na něco jsem odpověděla předem. Víím, že bylo hodně lidí, kteří měli „větší starosti“ než já. Mnozí přišli o život, nebo byli vyhoštěni ze země. Ten režim má na svědomí mnoho zločinů, ale v určitém směru se o své občany staral lépe než dnešní mocipáni. Třeba ve sportovní oblasti se lépe staral o zdraví lidí, více podporoval tělovýchovu a sport. Možná jsem naivní ženská, ale což bylo nutné vylévat s vaničkou i dítě? Zkrátím to - zuřím, když vidím, jak dnes politici kradou. Tak jsem si to v roce 1989 nepředstavovala.

MS: *Minulý režim ...*

VH: ... jsme prodělávali těžce. Více nemám co dodat. Nejsm politik a jsem hodně stará žena.

MS: *Je vhodné připomenout, že režim stavěl na dělnících, inteligence byla upozad'ovaná. Kdo měl pracovat hlavou, byl dán k lopatě.*

VH: Ano, to jsem zažila na vlastní kůži v rodině několikrát. Silně to ovlivnilo život mého muže, s tím i můj. A mému zeťovi Josefovi, který začínal svůj život jako „dělnický kádr“, komunistický režim umožnil studium, ale když začal myslet svojí hlavou a odmítl spolupracovat na fakultě na „politické normalizaci“, byl vyhozen z práce a skončil ne u lopaty, ale užil si své včetně té pověstné kotelny. I já jsem v jisté době svého života také našla jen manuální práci. Moc mi to zase nevadilo, ale bylo mi to uloženo jako lidské ponížení a výstraha jiným. Tak se to tenkrát bralo. Bránilo mi to ve sportovním rozvoji. Víím, že v té době bylo mnoho sportovců, kteří pracovali „jako“ a měli možnost trénovat naplno.

MS: *Co si myslíte o lidech, kteří i po čtyřiceti letech tíhnou ke komunistické straně a myslí si, že je vhodné budovat „spravedlivější společnost“?*

VH: Možná, že vás svojí odpovědí neuspokojím. Přiznám se, že jsem v tomto směru hodně ovlivněna

důchodci, mezi kterými žiji. A bavíme se o tomto problému i se zetěm Jožkou a dcerou Jitkou.

Myslíme si, že kdyby se v naší zemi vládlo po roce 1990 jinak, spravedlivěji, neměli by komunisté takovou podporu. Také jsem slyšela, že 90% světového bohatství vlastní asi 5% nebo 10% nejbohatších lidí. To o něčem vypovídá. Naše rodina má příbuzné ve Švédsku. V celé Skandinávii bychom se mohli učit, jak se má stát starat o své občany. Proč si myslíte, že se stal prezidentem Miloš Zeman? A proč zatím ve volebních průzkumech vedou sociální demokraté s komunisty? Doufám, že pro komunistickou diktaturu už nejsou ve světě podmínky.

MS: *Mou otázku jsem nesměřoval do historie, ale do současnosti. Co říkáte lidem, kteří i přes zkušenost s nefunkčností systému stále podporují komunisty a vidí v nich východisko pro uspořádání spravedlivé společnosti?*

VH: O tom jsme již mluvili.

MS: *Rád bych se zeptal, zdali si myslíte, že tato strana měla být zrušena?*

VH: Ano, ale stalo se, že tato strana byla připuštěna do parlamentních voleb. Naše rodina má s komunistickým režimem špatné zkušenosti, a přesto si myslíme, že diktatura jedné strany už nemůže nastat. Nezáleží to jen na voličích. Tu věc mají v rukou i politici, kteří zneužívají svoji moc k obohacování. To je jim přednější než prospěch celého národa.

... Obnova demokracie a kontexty ...

VH: Poté přišel rok 1989 ...

MS: *Účastnila jste se aktivně? Strhla vás atmosféra v tom pozitivním slova smyslu? Pozorovala jste, že se lidé „proměnili“?*

VH: Jistě, ale k té očekávané proměně nedošlo. Ano, lidé se proměnili. Místo diktatury jedné strany máme diktaturu peněz. Představovala jsem si to v roce 1989 a 1990 jinak. Abych byla spravedlivá, mnohé se zlepšilo. Existuje mnoho svobod, ale je také něco jako svoboda rozkrádání státního majetku. Jak jinak si vysvětlit, že třeba pan Aleš Řebíček není dosud potrestán? A celosvětově prý bohatí mají čím dál více, a chudí čím dál méně. Myslím si, že to bohatství, které lidstvo vytvoří, by se mělo spravedlivěji rozdělovat.

MS: *Domníváte se, že člověk by měl svými silami přispět k budování demokracie, že se má zajímat o politiku, že nemá být pasivní? Komunisté usilovali o pasivitu člověka, aby se s lidmi dalo jednoduše manipulovat.*

VH: Jistě, nic jiného nám nezůstane. Ale nestačí jen nadávat u piva, nebo brečet doma do polévky. V rodině se shodujeme na tom, že občané se musí začít sdružovat do větších skupin, které mají politickou váhu. V roce 1989 se lidé shromažďovali na náměstích. Kdo by to mohl v této době znovu začít, to nevím.

MS: *Za aktivitu jste byla v minulosti perzekuovaná ...*

VH: Jistěže ano. Záleží však na tom, jak si účast představujete.

MS: *Jde o to, že když se člověku něco nelíbí, může napsat petici, protestní dopis.*

VH: Na to mám v rodině zetě. Ten to všechno sleduje, já už na to nestačím. A ledacos vymudrujeme mezi sebou na seniorském fóru. Zeť je vlastně mým tiskovým mluvčím a v mnoha ohledech poradcem, spolu se svojí ženou Jitkou, mojí dcerou. To, co cítím a povídám mnoha slovy, on napíše

stručně a jasně.

MS: *Přesně, co člověk zmůže? Musí se spojit s druhými?*

VH: Bydlím v Poděbradech v domě s pečovatelskou službou mezi samými seniory. Hodně tam diskutujeme a často docházíme ke společným závěrům. Měla jsem vždy spojení se svým zetěm a svojí rodinou. Spolu jsme prožívali v minulém režimu dobré i zlé. To trvá dodnes. Spisovatel Jan Votruba to zajímavě popsal, byl to pohled zvnějšku na naši rodinu. Proti politickým stranám, které se nám neosvědčily, musí společnost vytvořit stejně silná a početná občanská sdružení a vyvíjet na politiky silný tlak. Jinak si to neumíme představit. A není to nic lehkého a jednoduchého, protože ve velké skupině lidí má každý trochu jiný zájem. Někdy velmi jiný.

MS: *Říkala jste, že jste devadesátá léta sledovala z Ameriky.*

VH: Ano, mí příbuzní byli zde a bylo mně řečeno: „Mámo, buď ráda, že jsi tam.“ Nebyla jsem zde, přesto jsem sledovala, co se dělo. Na mých názorech pobyt v USA nic nezměnil.

MS: *Zdejší situace byla dramatická, učili jsme se principy demokracie*

VH: Každý začátek je těžký. Státy, které neprožily jako my německý útisk a pak komunistickou diktaturu, mají před námi náskok. Nevím, kdy je dohoníme.

... Sport ...

MS: *Rád bych se zeptal, jak jste vnímala pozici československého sportu? Češi ...*

VH: ... udělali díru do světa. Již v době socialismu to byli manželé Zátopkovi, Věra Čáslavská a další. Měla jsem velikou radost, když můj syn Milan se Štěpánem Koudelkou vyhráli v roce 1963 Galeův pohár a otevřeli tímto úspěchem československému tenisu dveře do světa. Jsme malá země a malý národ, ale i po roce 1989 jsme dosáhli světových úspěchů. Vzpomínám třeba na hokejisty v Naganu, nebo na vynikající české atletické desetibojaře.

MS: *Sportovci nás v dobrém reprezentovali, i když za ni museli zaplatit.*

VH: Tvrdost komunistické diktatury se během existence vlády jedné strany mírnila. Co si komunisté dovolili v padesátých letech, už nebylo běžné v letech osmdesátých. Mí vnuci se dostali ke studiu na vysokých školách, protože se dobře učili, udělali přijímací zkoušky a slušní lidé se postarali, aby byli skutečně přijati. Náš sport měl úspěchy, protože stát ho podporoval a bylo stále více možností cestovat se sportem po světě.

MS: *Domníváte se, že sportovci byli pomyslnými diplomaty Československa bez pasu?*

VH: Ano, byli to sportovci jako manželé Zátopkovi, Věra Čáslavská, později třeba Jan Železný, známá skupina našich desetibojařů Změlík, Dvořák, Šebrle, tenisté Ivan Lendl, Martina Navrátilová a další.

MS: *Myslela jste si, že po roce 1989 dojde k výraznému uvolnění a s tím se zvýší počet reprezentantů naší republiky v oblasti sportu?*

VH: Celá společnost něco očekávala a možná, že v tom očekávání bylo mnoho rozdílů. V rodině jsme si mysleli, že se vyvarujeme minulých chyb a navážeme na to dobré. V něčem se to podařilo, v mnohém ne. Jsem v mnoha směrech zklamaná. Naše společnost, náš stát nedostatečně pečuje o masovou tělovýchovu. Všude rozhodují peníze. A děti z rodin, které mají nižší příjmy nebo kde rodiče

jsou dokonce bez práce, mají velmi ztížený přístup do sportovních klubů, ale také do lepších škol. Vidím, že reprezentační sport je podporován různými sponzory, ale děti i v Sokole musí platit. Sama jsem v minulém režimu jezdila se školními dětmi na hory a učila je lyžovat. Lyžařský sport si mohly vyzkoušet všechny děti. V této době je lyžování sportem pro bohaté.

... Podpora sportu v minulosti ...

MS: *Domníváte se, že za minulého režimu byl sport podporován dostatečně?*

VH: Už jsem to naznačila. Stát podporoval sport velmi výrazně a více než dnes – sport dětí a mládeže především. Můj sport byl po roce 1948 označován za buržoazní, ale postupně byla budována sportovní střediska mládeže. V jednom takovém středisku jsem pracovala řadu let jako vedoucí trenérka. Bylo to období, kdy jsem se podílela na výchově a sportovním vývoji řady talentovaných tenisových dětí. Některé to dotáhly hodně vysoko. Bohužel, na všechno dohlížela všemocná strana. Nerozumím tomu, proč si naše společnost neponechala to dobré, a neočistila systém od toho špatného. Bylo by to asi složité, ale nepozorovala jsem ani žádný takový pokus. V té době jsem pobírala svůj plat, který byl průměrný, za sportovní výkony a úspěchy jsme žádné peníze nedostávaly, jen věcné ceny – poháry, plakety, diplomy nebo hodinky, kabelku, přikrývku. Dnes se ve sportu „točí“ velké peníze. A znovu poznamenávám – jsem už stará a je možné, že tomu, o čem mluvíme, už tolik nerozumím, ale sleduji, že se svými názory nejsem osamocená.

MS: *Když se dnes díváte na sportovce, přijdou si na slušné peníze. V minulosti to nebylo. Kdo měl úspěchy a byl schopen se realizovat, musel do ciziny.*

VH: Ve světě je to tak zavedeno. Když má někdo podávat vrcholné výkony, potřebuje k tomu patřičné podmínky. Sport se dnes často předvádí jako „šou“, jako divadlo. A jde tam o velké peníze! Můžeme to pozorovat nejvíce kolem kopané. Nevím, co si mám o tom myslet. Má to své dobré i horší stránky, mělo by to být vyvážené a průhledné. V době mé sportovní i trenérské kariéry sportovci měli velký motiv pro přípravu již v tom, že se chtěli dostat do ciziny. Byl to často jediný způsob, jak se dostat „ven“. Jako trenérka jsem pozorovala rodiče, kteří své děti přímo týrali a hnali je do intenzivního tréninku tak hystericky, že jim sport znechutili. Doufali, že jejich dítě se sportem proslaví a přiveze domů balík peněz. A skutečně, ti nejlepší se postupně dostávali ke slušným penězům, ale museli se o ně dělit se státem. Mnozí pak z toho důvodu emigrovali. Reprezentanti ale také museli „držet hubu a krok“. Můj syn Milan si „si nedal pozor na ústa“ a dostal se do tak velkých problémů, že se rozhodl k emigraci. Nerad. Sport je pro mne někdy nepřehlednou džunglí a zažila jsem to i v minulém režimu, kdy tenisté, kteří jezdili do zahraničí, museli doma odevzdávat „desátky“ – úplatky těm, kteří rozhodovali, kdo „vyjede“. To zažil na své kůži i můj syn Milan.

MS: *Lidé, kteří měli zájem hrát v zahraničí, tak museli ...*

VH: ... držet hubu a krok. Zvláště u větších výprav do zahraničí bylo vedení skupin doplňováno o ideový doprovod, říkalo se jim „očka“. Měli za úkol sledovat, kdo se s kým stýká, a běda, když se někdo „zapletl“ s emigrantem.

MS: *Ze strany státu tam ...*

VH: ... panovala nedůvěra. Když jsem přijela z Jugoslávie, okamžitě jsem byla pozvaná na pohovor. Přijela jsem z Ameriky od syna, okamžitě jsem byla povolána na pohovor, s kým jsem se tam stýkala. Někdo říká, že to byl policejní stát. Tajná policie nás hlídala na každém kroku.

MS: *Jednoduše, to bylo nedůstojné člověka.*

VH: V tom máte pravdu, ale je důstojné člověka, když chce pracovat, a nemůže?

MS: *Rozumíte lidem jako Martina Navrátilová, Ivan Lendl, kteří odešli, aby ...*

VH: ... mohli dál trénovat a dál se vyvíjet ve sportu, ve kterém vynikali. Ponižovalo je platit někomu „desátky“. Mohla jsem to udělat i já, ale neudělala jsme to. Zkrátka proto, že jsem zde měla rodinu. Jednoduše jsme psychicky neměli na to, abychom mohli utéct, jelikož jsme byli stará rodina Kantůrkova. Celkově jsme byli silně svázaní s touto zemí.

... Sport po roce 1989 ...

MS: *Jak se díváte na sport dnes? Po roce 1989 byl obnoven třeba Sokol. Soudíte, že stát má podporovat sport, nebo to má nechat na donátorech?*

VH: Rozhodně není dobré, co se nyní děje. Všechny děti a mládež by měly mít stejný přístup ke sportování a cvičení. Už proto, že to podporuje zdravý vývoj mládeže, odvádí je to od chuligánství či drogování a podobných neřestí. Zdraví občanů je přece velký statek. A čím více dětí bude sportovat, tím budou zdravější. Zdravotní pojišťovny ušetří. A také bude možné objevit více talentů. Ale hlavní je to zdraví a radost z pohybu. Prostřednictvím sportu by měly být děti vychovávány ke kázni a respektování pravidel. Sokol byl obnoven, ale i tam musí děti za cvičení platit. Byla bych pro to, aby stát zajistil sport pro děti a mládež v optimálním rozsahu, aby to stačilo udržet zdraví národa. A diváci a sponzoři ať platí ten sportovní „cirkus – šou – sportovní divadlo“. A nejde jen o zdraví, ale i o výchovu ke kázni, odpovědnosti, morálce – ve sportu se nesmí podvádět a lhát, cílem je něco jako sportovní rytířství.

MS: *Mladí sportovci se vůči sobě učí být korektní, vážit si jeden druhého.*

VH: Musím říci, že za mého aktivního sportování tomu tak bylo. Dnes se situace horší, podvodníci se nestydí sami před sebou. Někteří sportovci dopují, aby si zlepšili výkony a získali nečestnou výhodu nad soupeři. Ale to už začalo za socialismu.

MS: *Lidé cestou za úspěchem udělají vše ...*

VH: Velmi s tím nesouhlasím a hodně to odsuzuji, protože vím, že v jakémkoliv sportu se člověk musí chovat slušně, musí mít k druhému svědomí, a ne podvádět. Pak logicky existují neshody, jelikož každý má tendenci podvádět a vůbec necítí svědomí, ...

MS: *... odpovědnost. To je čistě bezohledný, prospěchářský přístup.*

VH: Každý jedná sám za sebe. To je cosi strašného. Hodně odsuzuji to, že moji pravníci, nepoznají můj svět, v němž se člověk musel zachovat solidně, čestně, musel být ukázněný. To však na svých pravnicích nepozorují. Ti, oč usilují, mají již včera a bez práce. Zkrátka, žijí v době, která je komplikována tím, že není řádná výchova. Mých vnuků se to ještě netýká, ale mí pravníci, když přijedou ke mně, protestují, když je chci vychovávat. To je velmi negativní vliv současné doby – svoboda bez hranic. Svoboda má oprávnění, když je ve spojení s odpovědností a kázní.

... Nedostatky doby - nedostatek étosu ...

MS: *Zde jsme u toho, že sport vedl člověka ke slušnosti, k respektu k pravidlům.*

VH: I za to viním politiky. Nejdou občanům příkladem. Někteří sice dodržují zákony, ale nechovají se eticky. Další nedodržují ani ty zákony a s pomocí právníků a zkorumpovaných soudců kličují mezi paragrafy.

MS: *Vnímáte v této době nedostatek lidskosti, úcty k druhému? V jistém ohledu je to též způsobeno*

tím, že člověk nemá na druhého čas.

VH: Nemá – a to je katastrofa. A za vším vězí lidské sobectví a chamtivost, pýcha, nedostatek pokory.

MS: *Pokud člověk sportoval, musel si jej udělat a s tím souvisel i čas na morální sebezdokonalení.*

VH: Mohu pozorovat, že jedna z mých rodin se dětem plně věnuje, ale proč? Je to proto, že otec nemá stálé zaměstnání, věnuje se víc rodině na úkor peněz. V rodině je poté pouze jeden živitel. Mají osmnáctiletou dceru, která studuje, a tu podporují. V další rodině mého vnuka oba rodiče pracují, dohromady přinesou domů dost peněz, ale mají na děti méně času a je to znát. Děti jsou divoké, neukázněné, neposlušné.

MS: *Dříve byl sport pěstován kvůli tomu, že člověk měl radost z pohybu. Dnes je to pro peníze.*

VH: Jednou jsem byla na Wimbledonu za svým synem. Seděla jsem vedle Jardy Drobného, jenž byl tenkrát naším nejlepším hráčem. Říkal mi: „Víš, dříve byla společnost pospolitá, kdežto dnes se to kastuje. Jsou zvláště ženy a zvláště muži. To proto, že dnes se hraje o peníze. Jeden závidí druhému, a to je chybné.“ Když vyjdu z vlastní zkušenosti, my jsme byli parta a nezáviděli jsme si. To proto, že jsem jako mistr sportu nic nedostala a ostatní také nic nedostali. Když jsme jezdili někam hrát, nějakou exhibici, nedostali jsme za to nic, možná ještě bydlení, jídlo. Byli jsme skromní a sport byl naší radostí. Reprezentace – to byla velká čest a závazek.

... Příklady v rámci života ...

VH: Když jsme nastoupili, má soupeřka si troufla říci, že již nebude hrát. Chtěla nové míče. Řekla jsem jí: „Heleno, vždyť tento klub nemá peníze.“ Nehrála, šla z kurtu. V šatně jsme měli velkou debatu, ale co se stalo – přinesli ji tři nové míče. Byla tam plná tribuna diváků, mně to bylo trapné, protože jsem vyrostla na venkově, ...

MS: *... ve skromnosti, ...*

VH: ... kdežto tato hráčka pocházela z Prahy. Začali jsme hrát, a já jsem ji porazila ve dvou setech. Proč tomu tak bylo? Oni večer flámovali, a já šla spát. Jednoduše jsem měla disciplínu. Byla jsem ráda, že si zahraju a mohu se ve hře zlepšovat. To byl můj cíl. Prakticky jsem neměla trenéra do svých 33 let.

MS: *Dá se říci, že ve společnosti pozorujete následné jevy: lidé všechno přepočítávají na peníze, jsou příliš individualističtí, chybí jim sebedisciplína, což je v konečném důsledku pro člověka smrtící.*

VH: Řeknu vám, že jako venkovská hráčka jsem podle toho byla posuzovaná. V padesátých letech jsem byla nějakou dobu první hráčkou mezi ženami. A dověděla jsem se, že se připravuje naše účast na Mezinárodním mistrovství Jugoslávie. Začala jsem se o věc zajímat a dověděla jsem se, že je nominována pražská hráčka, která byla na „žebříčku“ nejlepších až za mnou. Dozvěděla jsem se to na turnaji v Kroměříži, kam mne vezl můj manžel. Pražáci velkomyslně přišli, každý měl tři rakety a já pouze jednu. Ptali se: „Ty nevíš, že jedeme do Jugoslávie?“ Odpověděla jsem, že nevim. „A jak vy to víte?“ „Máme to vyřízené a za tebe jede jiná hráčka.“ „Jak to,“ obořila jsem se na ně. Vyhrála jsem turnaj v Kroměříži a v noci jsme jeli do Jablonce. Manžel ráno s druhým hráčem Jablonce sebral auto a jel do Prahy. V Praze na ústředí mu řekli: „Vaše paní v zimě netrénovala, vzali jsme toho, kdo hrál.“ Šlo o zimní přípravu v hale na Klamovce. On se bránil: „Vy jste jí dali hodiny v neděli ráno, to znamená, že by musela v sobotu na noc jet do hotelu. Kdo by jí to platil? Já či má rodina určitě ne. Nenabídli jste, že jí to budete platit, a proto nemohla do Prahy jezdit. Ona je tak dobrá, že ani v zimě nemusí trénovat, a z jara poráží všechny hráčky.“ Ředitel ústředního výboru pronesl cosi v tomto

smyslu: „To je těžké. Když vaší pani vymůžete pas do dvanácti hodin, mohla by jet.“ Ale bylo jedenáct. Vidíte, takto zacházeli s venkovskou hráčkou.

MS: *Přesto jste vzdorovali?*

VH: Vzdoroval manžel, jelikož jsem tam nebyla, nehájila jsem se. Manžel byl v Praze s prvním hráčem Jablonce. Sebrali se a jeli na ministerstvo vnitra. Měli štěstí. Manžel tam potkal právníka, s nímž chodil do školy. On mu říkal, co zde hledá? Slávek mu vypravoval úřední přístup ke mně. Jeho kolega se divil a zeptal se jej, zdali zde nemá auto. Měl. Manžel si sedl do auta, někam jeli, sehnali pas díky bývalému spolužákovi. Bylo před dvanáctou, když k řediteli ústředního výboru doručil pas. Nastavili mi takové podmínky, o kterých si mysleli, že je nemohu splnit. Zmýlili se. Tímto způsobem se též jednalo s hráči. Přednost měly pražské hráčky místo venkovských.

MS: *Přesto jste dokázala vítězit.*

VH: Proč? Protože se o to vzal manžel a tomu v nouzi pomohl bývalý spolužák z vysoké školy. Nehledě na to, v Jugoslávii jsem vyhrála a jedna hráčka od nás utekla do ciziny. Já však ne. Za pár let táž přijela do Teplic jako seniorka. Říkala mi: „Ty potvoro, ty jsi mi vyžrala Jugoslávii.“ Odpověděla jsem: „Jak to, já byla první, ty pátá.“

... Stárnutí ...

MS: *Vraťme se k otázce, která vás jistě v životě provází. Je to stárnutí. Jak uvažujete nad tímto fenoménem? Po roce 1989 jste byla v penzi. Jak se vyrovnáváte s tím, že člověk není aktivní, nemá tolik sil, jako tomu bylo v mládí?*

VH: Do důchodu jsem odcházela postupně. V jistém věku mne kromě hraní začala zajímat i trenérská činnost. Nějaký čas jsem působila jako hrající trenér. Tenisovému vedení se to přestalo líbit a dalo nejen mně, ale i dalším jako já na vybranou: Buď budeš hrát, nebo trénovat. Tak jsem odešla poprvé do důchodu, jako hráčka. Jako trenérka jsem odcházela ze sportovní scény také z donucení, ale to už jsem prožívala jako zvláštnost a zlomyslnost spojenou asi i se závistí. Myslím tím zákaz trenérské činnosti v Ústí n. Labem. Moc mne to tenkrát zasáhlo a byl to pak jeden z důvodů našeho stěhování do západních Čech. V Mariánských Lázních už o mne nikdo nestál, byla bych zřejmě nevídaná konkurence. Ale s tenisem jsem se ještě neloučila. V TJ Lokomotiva jsem s dcerou a zetěm založila tenisovou školu, kam docházely děti ze širšího okolí, které se chtěly tenis naučit, aby ho mohly hrát pro radost. O prázdninách jsme provozovali týdenní kurzy tenisu. Tam jsem působila, dokud jsem viděla míč na hřišti a dokud jsem mohla bez obtíží chodit. Skončila jsem v roce 2000, na přelomu věků. To mi bylo 82 let. Již předtím jsem předávala organizaci škol dceři a zetěvi. Jitka se mé trenérské řemeslo dobře naučila. Ale s příchodem roku 1989 postupně přestával být o naše tenisové školy zájem a z výuky tenisu se vyvinul byznys. Téměř každý oddíl chtěl mít svoji tenisovou školu. Navíc přibývalo bohatých nabídek pro děti, jak trávit volný čas. Mohlo se bez omezení jezdit do zahraničí. Začala doba rozvoje golfu. Jitka s Josefem vydrželi do roku 2004, ale to už se tenisovým školám začal věnovat i můj vnuk Martin. Děti za ním jezdily do Špindlerova Mlýna a do Jilemnice. A trenérské zkoušky už má i má pravnučka Anička. Tak doufám, že štafeta poběží dál.

MS: *Pochopitelně, Bubeníkové jsou aktivní, i když nemusí vyhrávat tenisové turnaje jako vy ...*

VH: Já jsem tedy byla aktivní velmi dlouho a přechod do absolutního tenisového důchodu byl přirozený. S ubýváním sil se člověk musí umět smířit. Je to přirozený proces. Ze svého sportovního života si nesu dál schopnost překonávat překážky, dodržovat životosprávu, a to už jsme u kázně. A můj sportovní svět mne obklopuje v mém bytě, který mám obložený fotografiemi a sportovními trofejemi. Občas, u příležitosti nějakého jubilea dostanu ještě nějaké uznání a vyznamenání. A

Poděbrady si mne hýčkají. V roce 2013 se dožívám 95 let a jsem šťastná a vděčná Pánu Bohu za tak pestrý, plodný a radostný život.

MS: *Sama stárí asi příliš nepocítujete? Jste neustále duševně činná.*

VH: Pocítuji ho na svém těle, které mne přestává poslouchat. Ztrácím rovnováhu, bez „chodítka“ se neobejdu. Občas upadnu a nemohu sama vstát. Špatně vidím i slyším. Ztrácím uchopovací schopnost rukou. Zapomínám, pletu si, kdy se která událost stala, kdo tam byl. Naštěstí zeť Josef podstatné úseky mého života zapsal, ale i jemu je už 79 let. Víím, že mne bedlivě sleduje a říká, že se ode mne učí jak si počínat po devadesátce. Když se to tak vezme, jsem ještě hodně aktivní. Využívám všeho, co mi mé staré tělo dovolí. Možná, že mi nebudete věřit, ale já jsem se zde, v Poděbradech, vrátila k plavání. „Naši“ mne odvezou k jezeru, připevní mi k pasu nadlehčovalo, položí mne na vodu a já plavu a výskám radostí. Naštěstí mne Bůh obdařil silnou vůlí a nezlomným duchem a hlava mi stále myslí, jak potřebuji. Stále si pro sebe vymýšlím aktivity přiměřené mým schopnostem. A obklopuji se lidmi, kteří mi rozumí.

MS: *Soudíte, že by člověk měl v zaměstnání setrvat co nejdéle?*

VH: V tom jsou velké rozdíly. V Mariánských Lázních známe vynikajícího sportovního lékaře Josefa Chrástka. Je mu už hodně přes 80 a stále vykonává, sice omezenou, ale pravidelnou lékařskou praxi. A jiný člověk je starý již v padesáti. Záleží na zdraví a vztahu k životu.

MS: *Bojovala jste celý život a ten se vám vyplatil.*

VH: Je tomu tak. To mne naučil sport. Bojuji sama se sebou do dnešních dnů. Za prvé si sama vařím, sama si nakupuji. To už je pro starého a nemohoucího člověka velký výkon. Mám kolem sebe tři výborné ženy - pečovatelky, které mi udělají to, na co už nestačím. Za vše se musí platit. Zeť a dcera jsou už také staří (79 a 75 let), ale pomáhají mi také, jak mohou. A také sledují, jak ve stáří musí člověk bojovat a jak musí mít trochu peněz, aby si služby, které potřebuje, mohl zaplatit.

MS: *Bez peněz to nejde, ale nelze se spoléhat jen na ně, člověka nenahradí. Jedinec by je neměl mít na prvním místě. Jsou zde jiné autority.*

VH: Každopádně by se měl přiklonit k Bohu, což jsem si v mládí tolik neuvědomovala, ale asi to bylo ve mně. Sestry mi říkaly, že maminka ke mně večer přišla a vždy mi rozepnula ruce. Ke stáří jsem se přiklonila k Bohu s větší vroucností. Ten mi pomáhá a dává sílu, že každému doporučuji, aby se skutečně vydal na cestu víry a podle toho žil.

MS: *To je velice důležité.*

VH: Ano.

MS: *To je přece dobře.*

VH: Nutno říci, že člověk musí bojovat s tím, aby to člověku vydrželo.

... Ohlédnutí a budoucnost ...

MS: *Souhlasím s vámi. Dobrá, jaké neuralgické body vnímáte v rámci proměn společnosti?*

VH: Vidím velký neuralgický bod v celé lidské společnosti na světě. Peníze se staly cílem života,

ostatní lidské hodnoty bývají převážně přehlíženy. Lidem chybí mravnost a pokora. Zdá se mi, že bohatí stále více bohatnou a chudí stále více chudnou. Světové bohatství není spravedlivě rozdělováno. Obávám se, že to může jednou vyvolat ve společnosti revoluční náladu, na které se přiživí extrémisté a dobrodruzi, a lidstvo bude opět krváčet.

MS: *Co Česká republika a její budoucnost v Evropě či v globalizovaném světě?*

VH: To je na mě moc složitá otázka. V rodině mluvíme o tom, že naše budoucnost je v Evropě. Ale slyším také, že bruselská byrokracie je přebujelá, příliš drahá. To by se mělo změnit a neměla by existovat protekce velkých států. Ale je to prakticky možné? Doma také mluvíme o tom, že díky Evropské unii nebyla v Evropě více jak padesát let válka. V tom vidím jednoznačný přínos.

MS: *Děkuji vám, nechtě máte dost sil! Nashledanou ...*

P.S.:

MS: *Jak jste se osobně účastnila obnovy demokracie a kapitalismu?*

VH: Promiňte, ale na to nemám fištróna. To už se týká těch mladších. Myslím, že můj vnuk Honza by vám k tomu mohl říci více, anebo můj zeť Josef.

MS: *Účastnila jste se kuponové privatizace, jakožto velké příležitosti k obnově kapitalismu?*

VH: Tož tak jsem to nikdy nebrala a nechápala. Víím, že jsme měli v rodině kuponové knížky, a protože jsme neměli dost dobré informace, nezbohatli jsme z toho. Víím také, že všelijací šmejdi toho využili a že nás ostatní vlastně okradli. Ale to jen můj dojem.

MS: *Co jste říkal na rozdělení Československa na dvě samostatné republiky?*

VH: *Vždyť rozdělení přispělo k eliminaci slovenského nacionalismu a vedlo k lepší spolupráci v rámci Visegrádského společenství a poté k opětovnému setkání zemí v Evropské unii.*

VH: Na to si pamatuji. Mrzelo mne, že se rozdělujeme, protože si myslím, že dva dohromady je více než jeden a jeden každý sám. Ale jinak se vlastně nic moc nezměnilo, protože jsme my i oni v Evropě. Dříve jsme si vyčítali, kdo na koho doplácí, Slováci se cítili často ukřivdění, že Češi musí mít vždycky „navrch“. Slýchám, že v této době si hrajeme každý na svém písku a naše vztahy jsou dobré.